

СПЕЦКУРС ПОЗААУДИТОРНОЇ ПРАКТИКИ З ОСНОВ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯК ЕЛЕМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПРОВІЗОРІВ

У науковій статті розглянуто проблему удосконалення організації навчального процесу підготовки провізорів, на прикладі профільної дисципліни “Організація та економіка фармації”, зокрема, запропоновано механізм практично-поглибленого вивчення засад фінансово-економічної діяльності підприємств для студентів фармацевтичного факультету; розроблено тематичний план практичних занять до варіативно-вибіркового спецкурсу позааудиторної практики з основ фінансово-економічної діяльності.

Ключові слова: професійно-орієнтовані компетентності провізорів, позааудиторна практика, практично-поглиблене вивчення фінансово-економічних засад діяльності підприємства.

В научной статье рассмотрена проблема усовершенствования процесса организации обучения провизоров, на примере профильной дисциплины “Организация и экономика фармации”, предложен механизм практически-углубленного изучения основ финансово-экономической деятельности предприятий для студентов фармацевтического факультета; разработан тематический план практических занятий вариативно-выборочного спецкурса внеаудиторной практики по изучению основ финансово-экономической деятельности.

Ключевые слова: профессионально-ориентированные компетентности провизоров, внеаудиторная практика, практически-углубленное изучение финансово-экономических основ деятельности предприятия.

In the scientific article there is some information about problem of pharmacist's educational process improving on the example of discipline “Pharmacy organization and economics”; the mechanism of practical in-depth study of financial and economic activities principles proposed; a plan for variant-selective special course of extracurricular practice on basics of the financial-economic activity presented.

Key words: professionally oriented competence of pharmacists, extracurricular practice, in-depth study of financial and economic foundations of the enterprise.

Актуальність дослідження. Сучасний етап державотворення в Україні, що характеризується активними розбудовчими процесами у сфері суспільно-економічних відносин, глобалізацією знань, посиленням конкуренції на ринку праці висуває принципово нові вимоги до генерації сучасних фахівців. Невід’ємними постають здатність особистості до саморозвитку, самовдосконалення, співпраці та взаємодії, усвідомлення відповідальності за долю власної країни [2].

Проблемам удосконалення організації навчального процесу, як цілісної системи забезпечення знань, умінь і навичок, із використанням принципів педагогічної інноватики присвячено роботи вчених І. Беха, І. Булах, М. Бургіна, В. Давидова, Л. Зоріної, В. Журавльова, М. Кларіна, Б. Лихачова, С. Максименка, В. Монахова, В. Москаленка, З. Решетової, Н. Тализіної, Я. Цехмістера, Н. Юсуфбекової, І. Якиманської та інших.

Мета роботи: дослідити проблему формування професійно-орієнтованих компетентностей майбутніх провізорів, розробити механізм практично-поглибленого вивчення засад фінансово-економічної діяльності підприємств для студентів фармацевтичного факультету вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів III-IV рівнів акредитації.

Система охорони здоров'я як індикатор розвитку громадянського суспільства, потребує першочергового забезпечення сучасними високкваліфікованими компетентними кадрами, що зумовлює необхідність модернізації системи медичної (фармацевтичної) освіти, її інтелектуалізації та інформатизації у відповідності з провідними стандартами світу [3].

Особливої уваги вимагає процес підготовки кадрів для фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я, як одного з найбільш комерціалізованих та економічно-значущих компонентів, зокрема, актуальними постають питання його гуманізації та забезпечення відповідності фахівців професійним компетенціям [1].

З метою реалізації означених завдань щодо кадрового удосконалення та відповідно до положень Концепції розвитку фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я України на 2011-2020 роки, оновлення потребують підходи та методи організації навчання майбутніх провізорів у вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладах [5].

У контексті формування професійно-орієнтованих компетентностей провізорів, особливого значення набуває удосконалення методики навчання дисциплінам економічного спрямування, адже навички щодо планування, ведення та складання фінансової звітності являють невід'ємний базис провадження успішної фармацевтичної діяльності в умовах ринкових відносин [4].

У Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця майбутні провізори здобувають означені навички у процесі вивчення дисципліни "Організація та економіка фармації", викладання якої здійснюється відповідно до Навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "спеціаліст" кваліфікації "провізор" у вищих навчальних закладах України IV рівня акредитації, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 07.12.2009 р. № 930 (зі змінами), впродовж двох навчальних семестрів.

Загальна кількість академічних годин, відведених на вивчення дисципліни, становить 342 (9,5 кредитів), з них: лекцій – 40, практичних занять – 150, самостійної роботи – 152.

Таблиця 1. Структура дисципліни “Організація та економіка фармації”

№ з/п	НАЗВА МОДУЛЮ	КІЛЬКІСТЬ		
		КРЕДИТІВ	ЗМІСТОВНИХ МОДУЛІВ	ТЕМ
1.	ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ	3	4	11
2.	СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ	3	2	7
3.	ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ	3,5	4	16
Всього:		9,5	10	34

Відповідно до Робочої навчальної програми з дисципліни “Організація та економіка фармації” для студентів 4 курсу фармацевтичного факультету за спеціальністю 7.12020101 – “фармація”, інформація представлена до засвоєння, структурована за трьома модулями, що підрозділяються на змістовні модулі та окремі теми (табл. 1), 68 % яких – безпосередньо пов’язані із провадженням фінансових операцій у фармацевтичній сфері.

Незважаючи на значну кількість навчальних годин, відведених на опанування дисципліни, результати анкетування, проведеного серед 71 студента фармацевтичного факультету Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, свідчать про психо-практичну складність засвоєння тем, що стосуються економічної сфери діяльності фармацевтичних підприємств (рис. 1).

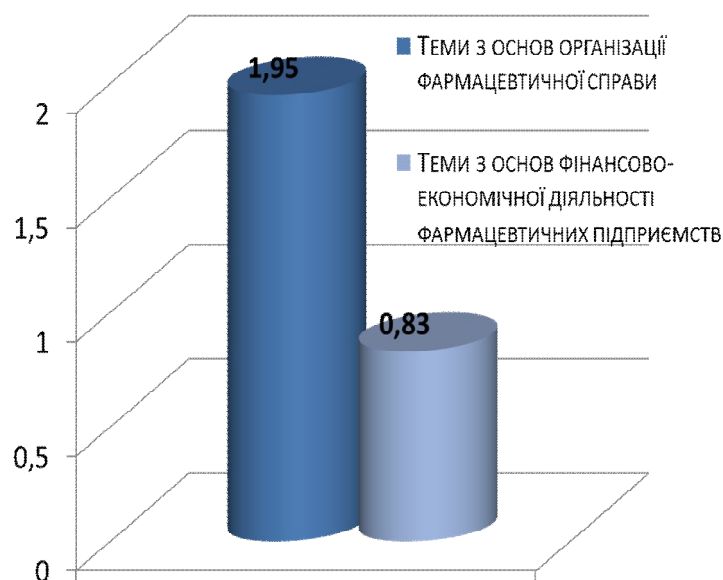

Рис. 1. Відношення суб'єктивного показника підготовленості студентів до практичного заняття до кількості часу на самостійну підготовку

Отримані дані підтверджуються зниженням показників академічної успішності майбутніх провізорів під час опанування Модулю 2. “Системи обліку у фармації” з дисципліни “Організація та економіка фармації” (рис. 2), що у значній мірі обумовлено незвично новою, суспільно-політичною, спрямованістю навчальних матеріалів, представлених до засвоєння, у порівнянні із іншими профільними фармацевтичними дисциплінами.

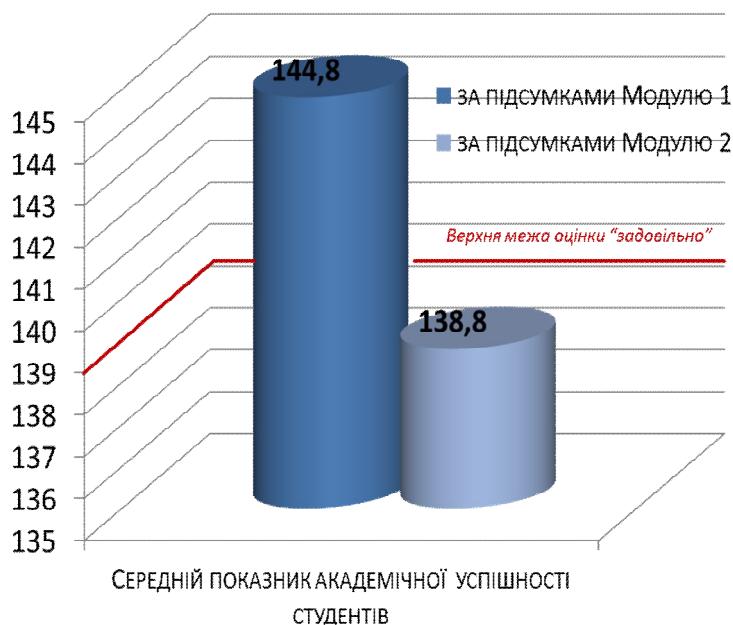

Рис. 2. Результати порівняльного аналізу академічної успішності студентів з дисципліни “Організація та економіка фармації”

З цією метою нами запропоновано *механізм практично-поглибленого вивчення засад фінансово-економічної діяльності підприємств* (рис. 3) для студентів фармацевтичного факультету на базі планово-фінансового відділу Національного медичного університету імені О.О. Богомольця.

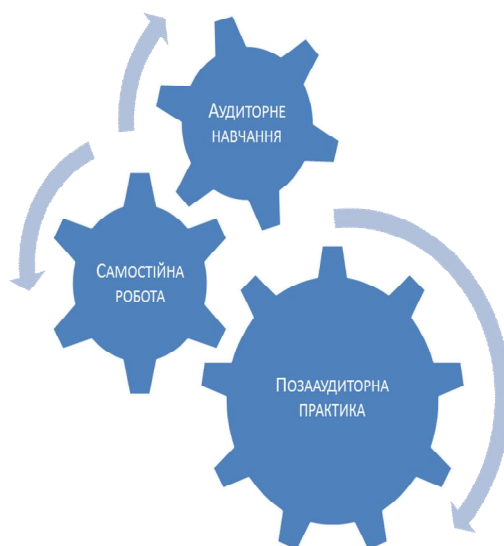

Рис. 3. Механізм практично-поглибленого вивчення засад фінансово-економічної діяльності підприємств

Відповідно до цілей і завдань вивчення дисципліни “Організація та економіка фармації” нами розроблено тематичний план до *варіативно-*

вибіркового спецкурсу позааудиторної практики з основ фінансово-економічної діяльності для студентів фармацевтичного факультету за спеціальністю 7.12020101 – “фармація” (табл. 2), що, на нашу думку, забезпечить оптимізацію процесу засвоєння теоретичних знань та опанування практичних навичок щодо обліку господарських операцій у системі бухгалтерських рахунків, здійснення та документального оформлення інвентаризації товарно-матеріальних цінностей, засвоєння принципів обліку основних засобів та нематеріальних активів підприємства, застосування методів економічного аналізу, використання сучасних інформаційних технологій й автоматизованих систем управління та обліку у процесі господарської діяльності тощо, що значною мірою сприятиме формуванню професійно-орієнтованих компетентностей майбутніх провізорів.

Таблиця 2. Тематичний план до спецкурсу позааудиторної практики з основ фінансово-економічної діяльності підприємств

№ з/п	ТЕМА ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ	Кількість годин для опанування
1.	ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕРВИННОГО ТА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	2
2.	ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ РУХУ ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ	2
3.	ВІДОБРАЖЕННЯ ДАНИХ ОПЕРАТИВНОГО ОБЛІКУ У МІСЯЧНОМУ ЗВІТІ	2
4.	НАРАХУВАННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ ПІДПРИЄМСТВА	2
5.	ЗДІЙСНЕННЯ РОЗРАХУНКІВ ПОДАТКУ З ДОХОДУ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ТА ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВА	2
6.	НАРАХУВАННЯ ВИПЛАТ ЗА ЛИСТКОМ ТИМЧАСОВОЇ НЕПРАЦЕЗДАТНОСТІ	2
7.	ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ	2
8.	ОБЛІК ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	2
9.	ПРОВЕДЕННЯ ГОРИЗОНТАЛЬНОГО ТА ВЕРТИКАЛЬНОГО АНАЛІЗУ БАЛАНСУ ТА ФІНАНСОВОГО ЗВІТУ ПІДПРИЄМСТВА	2
10.	РОЗРАХУНОК ГРУП ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	2
Всього годин:		20

Опанування означеного спецкурсу, що не є обов'язковим для майбутніх провізорів, передбачено впродовж двох навчальних тижнів, з розрахунку – дві академічні години на день, під час вивчення Модулю 3. “Основи економіки у фармації”, що обумовлено підготовчою необхідністю – опанувати базові організаційно-фармацевтичні та фінансово-економічні поняття під час вивчення Модулю 1. “Організація фармацевтичного забезпечення населення” та Модулю 2. “Системи обліку у фармації”.

Висновки: Запровадження окресленого механізму практично-поглибленого вивчення засад фінансово-економічної діяльності підприємств для студентів фармацевтичного факультету Національного медичного університету імені О.О. Богомольця розглядається нами у якості інноваційного елементу налагодження теоретико-практичних взаємозв'язків у навчальному процесі, фактору мотиваційного та виховного впливу на молоду особистість, засобу адаптації майбутніх провізорів до кваліфікованого виконання професійних обов'язків на початку трудової діяльності та, відповідно, конструктивної складової системи удосконалення кадрового забезпечення фармацевтичного сектору національної системи охорони здоров'я.

Література:

1. Бояцис Р. Компетентный менеджер. Модель эффективной работы / Р. Бояцис; пер. с англ. – М.: НИРРО, 2008. – 352 с.
2. Лисенко О.Ю. Вища фармацевтична освіта в Україні та країнах європейського простору / О.Ю. Лисенко // Український науково-медичний молодіжний журнал. – 2011. – № 1. – С. 17-20.
3. Москаленко В.Ф. Здоровье и здравоохранение: ключевые императивы / В.Ф. Москаленко. – К.: ИД “Авіцена”, 2011. – 256 с.
4. Москаленко В.Ф. Міжнародні стандарти системи менеджменту якості в контексті підготовки лікарів та провізорів у Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця / В.Ф. Москаленко, О.П. Яворовський, Я.В. Цехмістер [та ін.] // Український науково-медичний молодіжний журнал. – 2011. – № 2. – С. 65.
5. Концепція розвитку фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я України на 2011-2020 роки : наказ МОЗ України № 769 від 13.09.2010 р. Нормативний документ Міністерства охорони здоров'я України. – Офіц. вид. – К., 2010.